

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

ΠΕΡΣΕΣ

(Εκστράτευσε εναντίον
τους ο Ηράκλειος)

Εκχριστιανίστηκαν

ΡΩΣΟΙ

Βοήθησαν τους Βυζαντινούς
να αντιμετωπίσουν τους
Βούλγαρους.

ΑΒΑΡΟΙ

(Συνεργάστηκαν με
τους Πέρσες εναντίον
των Βυζαντινών)

Εκχριστιανίστηκαν

ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ

Το Βυζάντιο είχε
επιτρέψει την
εγκατάστασή τους ,
αλλά ήρθε σε
σύγκρουση όταν
προσπάθησαν να
προσαρτήσουν εδάφη
που κατοικούνταν από
Σλάβους.

Εκχριστιανίστηκαν

ΣΛΑΒΟΙ

Βελτιώθηκαν οι
σχέσεις με τον
εκχριστιανισμό
τους.

ΑΡΑΒΕΣ

(Εκμεταλλεύτηκαν
τις συνεχείς
συγκρούσεις
Περσών και
Βυζαντινών)

Οι Σλάβοι

- Αρχική τους κοιτίδα φαίνεται πως ήταν η χώρα ανάμεσα στα Καρπάθια και στο Δνείπερο. Τον 6^ο αιώνα μ.Χ. οι Σλάβοι που ήταν εγκατεστημένοι βόρεια του Δούναβη, πιεζόμενοι από τους Αβάρους αναγκάστηκαν να μετακινηθούν νότια προς τη βαλκανική χερσόνησο. Το 541 σλαβικά φύλα άρχισαν τις επιδρομές στις βαλκανικές επαρχίες του κράτους. Ύστερα, οι Σλάβοι μαζί με τους Αβάρους άρχισαν επιδρομές στη Νότια Βαλκανική. Αργότερα, μερικά σλαβικά φύλα μπήκαν στον ελληνικό χώρο και εγκαταστάθηκαν κυρίως σε ορεινά μέρη. Είχαν την υποχρέωση να πληρώνουν φόρο στο βυζαντινό κράτος και να υπηρετούν στο στρατό. Μερικές φορές ξεσηκώνονταν, ιδίως όταν οι φόροι ήταν μεγάλοι. Τότε επενέβαινε ο βυζαντινός στρατός να τους ησυχάσει.

Οι Άβαροι

- *Άβαροι: Οι Άβαροι ήταν λαός ασιατικός. Ήταν καλά οργανωμένοι κάτω από έναν αρχηγό, το χαγάνο και διέθεταν σημαντική στρατιωτική πείρα καθώς ήταν λαός πολεμικός. Όταν στα μέσα του βου αιώνα νικήθηκαν από τουρκικά φύλα, στράφηκαν και μετακινήθηκαν δυτικά και βόρεια της Μαύρης Θάλασσας. Όταν έφτασαν βόρεια του Δούναβη εκμεταλλεύτηκαν τις αντιθέσεις των γερμανικών φύλων της περιοχής. Παρέχοντας τη βοήθειά τους στους Λογγοβάρδους εγκαταστάθηκαν στην περιοχή ιδρύοντας ισχυρό κράτος. Παράλληλα οι Λογγοβάρδοι κάτω από την πίεση των Αβάρων μετακινήθηκαν στην Ιταλία. Έτσι οι Άβαροι άρχισαν να αποτελούν νέο κίνδυνο για τα βόρεια σύνορα του Βυζαντίου, καθώς ξεκίνησαν επιδρομές και λεηλασίες στο εσωτερικό της αυτοκρατορίας, παρασύροντας μαζί τους και σλαβικά φύλα που βρίσκονταν στην περιοχή.*
- *Βούλγαροι: Οι Βούλγαροι ήταν λαός ασιατικής καταγωγής. Ερχόμενοι στην Ευρώπη εγκαταστάθηκαν βορειοανατολικά του Εύξεινου Πόντου. Μια ομάδα Βουλγάρων προχώρησε λεηλατώντας μέχρι την Κωνσταντινούπολη, ιδρύοντας το πρώτο Βουλγαρικό κράτος στην περιοχή μεταξύ Αίμου και Δούναβη*

ΑΡΑΒΕΣ

Αραβες: Οι Άραβες ως τα μέσα του 7ου αιώνα, ζούσαν νομαδική ζωή στην άγονη αραβική χερσόνησο, χωρισμένοι σε ομάδες και φυλές. Ο Μωάμεθ ήταν ο ιδρυτής της μονοθεϊστικής θρησκείας που λέγεται ισλαμισμός από την αραβική λέξη «ισλάμ» που σημαίνει πιστός στο θεό. Ήταν πολύ έξυπνος και βλέποντας τη σύγχυση που επικρατούσε τότε στις αραβικές θρησκείες και επηρεασμένος από τον ιουδαϊσμό και το χριστιανισμό, αποφάσισε να ιδρύσει τη νέα θρησκεία. Το Κοράνιο είναι το ιερό βιβλίο του μωαμεθανισμού. Παραδέχεται ένα θεό παντοδύναμο τον Αλλάχ, που έπλασε μέσα σε έξι μέρες τον κόσμο που είναι το υπέρτατο ον, ο δημιουργός των πάντων και ο δίκαιος κριτής που έχει για προφήτη του στη γη το Μωάμεθ. Αυτός ο λαός, αργότερα θα αποτελούσε μεγάλο κίνδυνο για το Βυζάντιο.

Ακρίτες

Ακρίτες αποκαλούνταν από τους Βυζαντινούς οι φύλακες των συνόρων, που την εποχή εκείνη τα ονόμαζαν «άκρες». Οι ακρίτες αντικατέστησαν τους *milites limitaneos* των αυτοκρατορικών χρόνων της Ρώμης, τους οποίους οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες είχαν εγκαταστήσει μονίμως για να προφυλάξουν τη χώρα από αιφνιδιασμούς και επιδρομές των βαρβάρων.

Στους ακρίτες δωρίζονταν κτήματα για να τα καλλιεργούν και απαλλάσσονταν από τους φόρους, με μόνη υποχρέωση να φυλάσσουν τα σύνορα από τις επιδρομές των Αράβων και των απελατών (μεσαιωνικοί κλέφτες). Ήταν δηλαδή ένα είδος μόνιμων μισθοφόρων φρουρών και στρατιωτών.

• Τον αριθμό τους ελάττωσε ο Μέγας Κωνσταντίνος όταν εγκατέστησε πολλούς από αυτούς στις πόλεις. Την εποχή του αυτοκράτορα Ιουστινιανού το σώμα των ακριτών σχεδόν διαλύθηκε, αλλά όταν ξεκίνησαν οι επιδρομές των Αράβων την εποχή του αυτοκράτορα Ηρακλείου, το σώμα των ακριτών αναπτύχθηκε πάλι και διατηρήθηκε μέχρι τους χρόνους των εικονομάχων.

Τα χρόνια της δόξας

• Την εποχή της δόξας τους (7ος – 10ος αιώνας) οι ακρίτες αγωνίζονταν ακατάπαυστα εναντίον των Σαρακηνών και των απελατών. Η ζωή τους ήταν κατ' εξοχήν πολεμική και επικίνδυνη, ιδιαίτερα στις παραμεθόριες μικρασιατικές περιοχές του Πόντου και της Καππαδοκίας. Αυτό συνετέλεσε στην ανάπτυξη πνεύματος ηρωικού (ανάλογο με αυτό της μεσαιωνικής Δύσης), στο οποίο και οφείλεται η γένεση και ανάπτυξη ποίησης κατ' εξοχήν ηρωικής, της λεγόμενης «ακριτικής». Λείψανα τέτοια έχουμε μέχρι και σήμερα στα παραδοσιακά δημοτικά τραγούδια μας και ιδιαίτερα στο σωζόμενο σε χειρόγραφο μεσαιωνικό «έπος του Βασίλειου Διγενή Ακρίτα». Δεν πρέπει όμως να ξεχάσουμε και τους υπόλοιπους εξυμνούμενους ήρωες ακρίτες όπως, ο Ανδρόνικος, ο Αρμούρης, ο Βάρδας Φωκάς, ο Νικηφόρος, ο Πετροτράχηλος, ο Πορφύρης και άλλοι.

Η ΦΥΛΑΞΗ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΚΡΙΤΕΣ

Η ΦΥΛΑΞΗ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΚΡΙΤΕΣ

Η φύλαξη της τεράστιας έκτασης των συνόρων ήταν διαρκής φροντίδα για το Βυζάντιο.

Ιδιαίτερα δύσκολη ήταν η προστασία των ανατολικών συνόρων, που εκτείνονταν από τον Καύκασο ως την Ερυθρά θάλασσα.

Για να αντιμετωπίσει το Βυζάντιο την κατάσταση, τοποθέτησε σε αυτές τις άκρες των συνόρων φρουρούς, τους Ακρίτες.

Σε αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες τους, το κράτος τους έδινε δωρεάν χωράφια (στρατιωτόπια), άλογα και όπλα και τους απάλλαξε από φόρους. Έτσι είχαν εγκατασταθεί μαζί με τις οικογένειές τους στα ανατολικά σύνορα και ήταν πραγματικοί "βιγλάτορες", αφού παρακολουθούσαν τις κινήσεις των εχθρών και ειδοποιούσαν έγκαιρα το Παλάτι. Επίσης φρουρούσαν τα περάσματα των συνόρων. Οι Ακρίτες έγιναν ξακουστοί, πολεμώντας εναντίον των Αράβων για την προστασία των συνόρων. Όταν δεν πολεμούσαν, γυμνάζονταν και βοηθούσαν στην οχύρωση των ακριτικών πόλεων.

Οι Ακρίτες έγιναν ξακουστοί, πολεμώντας εναντίον των Αράβων για την προστασία των συνόρων. Όταν δεν πολεμούσαν, γυμνάζονταν και βοηθούσαν στην οχύρωση των ακριτικών πόλεων.

Οι Ακρίτες της Κύπρου

- Η Κύπρος, όπως γράφουμε και αλλού, διεφύλαξε τα αρχαιότερα τραγούδια, δείγμα της σχέσης που είχε με τη γειτονική νοτιοανατολική Μικρά Ασία και Βόρειο Συρία.
- Ο ηρωϊκός Διγενής Ακρίτας εκοιμήθη ειρηνικά στο παλάτι που έχτισε στον Ευφράτη ποταμό, με μοναδική του έγνοια την αγαπημένη του σύζυγο Ευδοκία.
- Ο λόγος για τον οποίο ο Διγενής έχτισε το σπίτι του στον Ευφράτη ήταν γιατί ο ποταμός εκείνος ήταν το σύνορο της Αυτοκρατορίας των Ρωμηών.
- Στα Δημοτικά τραγούδια συχνά επικαλείται τη βοήθεια της Παναγίας και των Αγίων, που τον προστατεύουν, του Αγίου Γεωργίου, του Αγίου Μάμα και του Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Σε Κυπριακά, Ποντιακά και Κρητικά τραγούδια, αναφέρεται ότι ο Διγενής στην επιθανάτιο κλίνη του, με το τελευταίο αγκάλιασμά του, πνίγει την γυναίκα του για να μην την πάρει άλλος! [4] Η δραματικότητα σε όλη της την ένταση!

Οι Ακρίτες της Κρήτης

- Η πατουχιά του Διογενή
- Πριν φτάσουμε στη Μακαριά από τον παλιό δρόμο, στη θέση Γάγλες σε μια πλάκα επάνω φαίνεται ένα αποτύπωμα ποδιού και το λένε "Η πατουχιά του Διογενή - Διγενή". Όταν ρωτούσα το Φραγκοστελή (Στυλ. Παρασύρη) να μου πει γιατί το λένε πατουχιά του Διγενή και αυτός μου εξηγούσε, όπως θα δούμε παρακάτω, παρατήρησα ότι έλεγε όχι Διγενή αλλά Διογενή και εγώ χαμογελούσα ειρωνικά γιατί, μαθητής του γυμνασίου τότε, νόμιζα ότι το έλεγε λάθος. Πενήντα χρόνια αργότερα διαβάζοντας κάποιο βιβλίο είδα ότι οι Ιδαίοι Δάκτυλοι και οι Κουρήτες ονομαζόταν "Δ - ι - ο - γενείς" δηλαδή έγιναν από το Δία, από το γένος του Δία, κάτι τέτοιο. Τότε θυμήθηκα το μπάρμπα μου το Φραγκοστελή και σκέφτηκα ότι μάλλον αυτός θα έπρεπε να χαμογελάσει ειρωνικά για 'μένα. Γιατί ο Διγενής όπως ξέρουμε ήταν ο Ακρίτας δηλαδή ο φρουρός των άκρων (συνόρων) που κυνηγούσε τους Απελάτες στα σύνορα της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Εδώ στην Κρήτη το ρόλο του Διγενή τον είχαν αιώνες πριν ο Τάλως οι Ιδαίοι Δάκτυλοι και οι Κουρήτες, που λεγόταν Διογενείς. Στην πλάκα αυτή λειο ο θρύλος πάτησε ο Διογενής ή Διγενής πέταξε το ραβδί του και έκοψε μια από τις δυο υψηλότερες κορυφές του Κουλούκωνα (Ταλαία όρη) και γι αυτό δεν είναι μυτερή και λέγεται Κουτσοτρούλης (χωρίς τρούλα - Κορυφή).

Οι Ακρίτες του Πόντου

- Την εποχή του Μ. Κωνσταντίνου, ο Πόντος αποκτά ιδιαίτερη σημασία για το ανατολικό κράτος και για ολόκληρο τον ελληνισμό, παίζοντας τον ρόλο του προπυργίου και του φάρου της Ανατολής και, επί Ιουστινιανού, ο Πόντος γίνεται η ασπίδα του Βυζαντίου από τις βαρβαρικές επιδρομές των Περσών, των Αράβων και αργότερα των Τούρκων. Εκεί, έδρασαν οι Ακρίτες, δημιουργώντας τους θρύλους της λαϊκής παράδοσης του Πόντου, με κορωνίδα όλων το λόγιο έπος του «Βασίλειου Διγενή Ακρίτα», που αποτελεί το νεότερο έπος του Ελληνισμού. Το Ποντιακό κράτος, αν και έζησε 257 χρόνια χωριστά από τα άλλα ελληνικά κρατίδια, αναδείχθηκε σ' ένα προπύργιο του ελληνισμού και διατηρήθηκε ως το 1461, δηλαδή 8 χρόνια μετά την άλωση της Πόλης.
- Η υπηρεσία που προσέφερε στους Έλληνες κατοίκους του τόπου και γενικότερα στον ελληνισμό, στάθηκε τεράστια. Όχι μόνο διατήρησε τον ελληνικό πολιτισμό του, αλλά τον ανέπτυξε και τον στέριωσε, ώστε ν' αντέξει στην επόμενη δοκιμασία του, κατά τα χρόνια της τουρκοκρατίας. Η άλωση της Τραπεζούντας από τους Τούρκους σήμανε βέβαια για τον Ελληνισμό του Πόντου το τέλος της πολιτικής ελευθερίας και ανεξαρτησίας του, αλλά όχι και της εθνικής του συνείδησης.

Ποντιακός Ελληνισμός

- Η τελευταία δεν χάθηκε, δεν έσβησε, γι' αυτό και ο Ποντιακός Ελληνισμός δεν εξαφανίστηκε, όπως συνέβη με δεκάδες φυλές και εθνότητες της Μικρασίας που τούρκεψαν, που εξισλαμίσθηκαν και έλειψαν για πάντα από το πρόσωπο της ιστορίας. Διετήρησε δε, την ποντιακή διάλεκτο, η οποία προέρχεται από την αρχαία Ιωνική, όπως και δεν πέρασε ποτέ στη λήθη ο διάσημος πολεμικός Πυρρίχιος χορός, ο οποίος χορεύεται με όπλα και σε φάσεις άμυνας και επίθεσης. Η Σερρα (χορός της φωτιάς) που αποτελεί αρχαιοελληνική πολιτισμική κληρονομιά. Τον χόρεψαν οι Κουρήτες, οι Αθηναίοι στα Παναθήναια και οι Λάκωνες στα Διοσκούρεια. Οι Έλληνες του Πόντου τον διατήρησαν ζωντανό έως τις μέρες

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ
ΣΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :
ΚΕΧΑΓΙΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ